

Waarom worden zorg innovaties onvoldoende toegepast in de praktijk, welke belemmeringen worden daarbij ervaren?

*Prof.dr.ir. Stefano Stramigioli
Universiteit Twente*

In dit document zal ik mijn mening geven over een antwoord op de voorgestelde vraag. In de brief van de minister en de staatssecretaris van VWS d.d. 19 augustus 2009 over de stand van zaken rond innovatiebeleid in de zorg (Kamerstuk 29282, nr. 85) is de conclusie getrokken dat het geconstateerde probleem een consequentie zou kunnen zijn van

1. Schotten in de financiering en organisatie van de zorg
2. Weerstand tegen vernieuwing
3. Leiderschap en ondernemerschap

Ik deel deze mening maar wil het toelichten via een ander perspectief dat zeer toepasselijk is voor invoering van nieuwe technologie zoals robotica, mijn vakgebied, voor de care sector/thuiszorg. Het succes van de toepassing van een nieuwe technologie zoals robotica in de samenleving is afhankelijk van drie factoren:

- Technologische factor
- Sociale factor
- Ondernemende factor

Technologische

Nieuwe betaalbare technologie moet ontwikkeld worden en een antwoord geven op sociaal-economische problemen. Kennisinstellingen hebben de taak om onderzoek te doen en problemen op te lossen. De gevonden oplossingen zijn bruikbaar alleen als de “enabling technologies” lage kosten hebben.

Robotica Voorbeeld: Er is een tekort in de thuis zorg. Er zou een robot ingezet kunnen worden als uitbreiding langs de lijn ingezet met “zorg op afstand”. Zo’n robot zou ouderen 24 uren per dag kunnen monitoren thuis, in hun eigen omgeving, door temperatuur, bloed druk en andere belangrijke fysiologische waarde te meten. Ze zou de thuiswonende kunnen herinneren aan medicijnen en zelfs de correcte dosering aanbieden. Daarbij zou de robot, de ouderen kunnen stimuleren mentaal actief te blijven door bepaalde vragen te stellen of bepaalde spelletjes te doen.

De vereiste technologie is nu betaalbaar en met goede onderzoek zou dit een realiteit kunnen worden. Dit hoeft en moet niet in plaats van menselijk zorg te komen, maar als verbetering en compensatie van de onvermijdelijke vermindering van menselijke beschikbaarheid.

Aanpak: Investeren in gericht onderzoek van de publieke-private sector voor specifieke maatschappelijke problemen in de zorg zoals tekort aan personeel (domotica, robotica etc.). Meer gericht kennisinstellingen gaan benaderen om te voorkomen dat beschikbare budgetten ongebruikt blijven (zie opmerking op p.14 van de Brief “Zorg op afstand”, doc.31967)

Sociale

Onze maatschappij moet niet alleen meer open staan voor nieuwe technologie, maar zelf “honger” hebben. Als dit het geval was, zou op het moment dat er een betaalbare oplossing op de markt zou komen, dit op een natuurlijke manier geabsorbeerd worden door de markt. Het succes van robotica in Japan is o.a te danken aan de honger van de Japanse maatschappij naar technologie.

Robotica Voorbeeld: Robot stofzuigers zijn een realiteit; de technologie is aangetoond ook als er verbetering mogelijk is en de kosten zijn laag. Er zouden shows moeten komen waar dit soort dingen gepresenteerd worden en als voorbeeld gebruikt worden voor andere vergelijkbare mogelijkheden. Er zou een atelier moeten komen waar mensen kennis kunnen nemen van de mogelijkheden en de media zou veel meer aandacht aan dit soort ontwikkeling moeten geven. Goede enthousiaste sprekers zouden de technologie voor een breed publiek pervasief moeten promoten.

Aanpak: De maatschappij enthousiasmeren over technologie en zorgen dat de voordelen naar voren worden gebracht en niet de eventuele nadelen (zie bijvoorbeeld de remmende factor die de privacy issues hebben in vele ontwikkelingen). Dit is te bereiken door veel aandacht te geven aan het gemak in het gebruik van de nieuwe technologie en dit te gaan gebruiken voor positieve promotie via de (nieuwe) media. Technologie meer openlijk te gaan waarderen en het inzetten van mensen met technische kennis in PR en besluitvorming processen breder te gaan inzetten.

Ondernemend

Er van uit gaande dat de voorwaarde gecreëerd is van een nieuwe technologie die beschikbaar is en de maatschappij die hierop wacht, is er daarnaast natuurlijk de laatste voorwaarde waaraan voldaan moet worden, namelijk die van ondernemerschap en het geloof dat er een lucratief markt voor bestaat. De nieuwe of al beschikbare kennis zou breed uitgedragen moeten worden aan de ondernemer om nieuwe producten te kunnen realiseren (valorisatie).

Robotica Voorbeeld: Er zouden centra moeten zijn waar technische- en sociaal-wetenschappelijk kennis, bedrijven en gebruikers bij elkaar kunnen komen en werken aan gezamenlijk projecten en waar bereikte resultaten geëtaleerd kunnen worden. Dit is de aanpak die gekozen is in Twente voor het opgerichte Robotica Center Twente.

Aanpak: Investeren in subsidies voor de publieke- en private samenwerking die tot echte producten leiden of innovaties uit kennisinstellingen meer te gaan stimuleren tot het creëren van producten. Ondernemers, kennisinstellingen, gebruikers en mensen met een sociaal-wetenschappelijk achtergrond bij elkaar brengen om vanuit alle invalshoeken het invoeren van een nieuwe ontwikkeling te bekijken en van elkaar te leren.